

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/6/2018
Identifikačné číslo spisu: 1014201887
Dátum vydania rozhodnutia: 29.05.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1014201887.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Judity Kokolevskej a členov senátu JUDr. Viery Nevedelovej a Mgr. Viliama Pohančenika, v právnej veci navrhovateľky: M. R., bytom K. P. XXXX/XX, A., zast. Advokátskou kanceláriou JUDr. CIMRÁK, s. r. o., Štefánikova 7, Nitra, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa ústredie, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o zvýšenie sumy starobného dôchodku, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 10Sd/102/2014-48 zo dňa 17.10.2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 10Sd/102/2014-48 zo dňa 17.10.2017 m e n í tak, že rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 12.08.2014 z r u š u j e a vec jej v r a c i a na ďalšie konanie.

Odporkyňa j e p o v i n n á zaplatiť navrhovateľke náhradu trov konania v sume 244,62 €, na účet jej právneho zástupcu, vedený vo VÚB, a. s., č. ú.: XXXXXXXXXXXX/XXXX do 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie č. XXX XXX XXXX X zo dňa 12.08.2014, ktorým odporkyňa podľa § 112 ods. 1 a § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 721/2004 Z. z. (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) zamietla žiadosť navrhovateľky o zvýšenie sumy starobného dôchodku o náhradu za stratu na zárobku za obdobie rokov 1982 až 1994. Účastníkom náhradu trov konania nepriznala.

Odporkyňa rozhodnutie odôvodnila tým, že vyplácaná náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti („PN“) navrhovateľky nebola plnením podľa § 139 ods. 1 Zákonníka práce, ale bola vyplácaná z komerčného poistenia škodcu firmy JAVORINA podľa § 447 Občianskeho zákonníka a preto nie je možné relevantnú dobu (1988-1994) hodnotiť ako hrubý zárobok na určenie zvýšenia sumy starobného dôchodku navrhovateľky.

Krajský súd zistil, že „na základe rozsudku Mestského súdu v Bratislave sp. zn. 32C 165/73 zo dňa

06.08.1974 navrhovateľke Makyta, odevné závody, n. p. Púchov (teraz Makyta, a. s. Púchov) vyplácala od 01.01.1974 mesačnú rentu ako náhradu za stratu na zárobku v súvislosti s pracovným úrazom. Zamestnávateľ navrhovateľky túto rentu poskytoval do 31.10.1982. Od 01.11.1982 do 30.09.1994 stratu na zárobku navrhovateľky poskytovala Slovenská štátna poisťovňa. V danej veci z vyjadrenia Allianz - Slovenská poisťovňa, a. s. vyplýva, že navrhovateľke bola vyplácaná strata na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti z prevádzky motorového vozidla ŠPZ A. XX-XX firmy Javorina - podnik zariadenia cestovného ruchu, Bratislava, v zmysle § 447 Občianskeho zákonníka, a nie Zákonníka práce. Z predložených dokladov vyplýva, že zamestnávateľ Makyta, a. s. Púchov nemal v bývalej Slovenskej štátnej poisťovni uzavreté poistenie pre odškodnenie pracovných úrazov. Z prevádzky motorového vozidla firmy Javorina, Slovenská štátna poisťovňa zamestnávateľovi Makyte, a. s. Púchov refundovala stratu na zárobku, na úhradu, ktorej bol zamestnávateľ zaviazaný súdom. Taktiež ďalšie náhrady navrhovateľke boli poukazované Slovenskou štátnou poisťovňou, a to priamo z poistenia firmy Javorina. Z uvedeného je nesporné, že vyplácaná náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti nebola plnením podľa § 193 ods. 1 Zákonníka práce, ale bola vyplácaná z komerčného poistenia škodcu firmy Javorina podľa § 447 Občianskeho zákonníka, (a preto) nie je možné túto hodnotiť v období rokov 1988 až 1994 ako hrubý zárobok na určenie zvýšenia sumy starobného dôchodku. Navrhovateľke bola doba zamestnania a výška zárobkov hodnotená podľa evidenčných listov dôchodkového zabezpečenia o dobe zamestnania a zárobku, ktoré sú vystavované zamestnávateľskou organizáciou a táto organizácia zodpovedá za správnosť evidenčných podkladov. Evidenčné listy dôchodkového zabezpečenia (poistenia) sú podkladom pre odporkyňu pre hodnotenie doby zamestnania a zárobku“.

Krajský súd postup odporkyne považoval za súladný s platnými právnymi predpismi, a preto napadnuté rozhodnutie č. XXX XXX XXXX X zo dňa 12.08.2014 podľa § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) ako vecne správne potvrdil.

Navrhovateľka sa prostredníctvom svojho právneho zástupcu proti rozsudku krajského súdu včas odvolala. Naďalej sa domáhala zhodnotenia výšky priemerného mesačného zárobku rozhodujúceho pre výpočet transformovanej úrazovej renty, s poukazom na to, že odporkyňa bola povinná vychádzať zo zárobku aj renty navrhovateľky priznanej rozsudkom v konaní pred Mestským súdom v Bratislave č. 32C 165/73 zo dňa 06.08.1974, ktorý jej bol priznaný titulom pracovného úrazu podľa § 195 ods. 1 Zákonníka práce v sume 1.217 Kčs mesačne od 01.01.1974. Podľa navrhovateľky nie je zákonnou podmienkou, aby náhradu za stratu na zárobku vyplácal priamo (navrhovateľkin) zamestnávateľ. Jej nárok vznikol priamo zo Zákonníka práce (§190 a nasl.) a nie na základe Občianskeho zákonníka (§ 447). Nepovažuje za dôvodné ani spravodlivé aby na jej ťarchu bola skutočnosť, že rentu jej vyplácal povinný (fi. JAVORINA) prostredníctvom jej zamestnávateľa (fi. Makyta) a nie priamo zamestnávateľ. Navrhla napadnutý rozsudok krajského súdu zmeniť tak, že preskúmané rozhodnutie odporkyne odvolací súd zruší a vec jej vráti na ďalšie konanie.

Odporkyňa zotrvala na svojom stanovisku a navrhla napadnuté rozhodnutie krajského súdu ako vecne správne potvrdiť.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“).

Podľa § 492 ods. 1 SSP konania podľa tretej hlavy piatej časti OSP začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

V súlade s citovaným ustanovením najvyšší súd v konaní postupoval podľa ustanovení zákona OSP.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

Zo spisov nesporne vyplýva, že navrhovateľka utrpela dňa 01.03.1971 pracovný úraz a v dôsledku toho jej bola vyplácaná náhrada za stratu na zárobku od 01.01.1974.

Podľa § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 721/2004 Z. z. v konaniach o dôchodkovej dávke a ich výplatu z nemocenského poistenia, z dôchodkového zabezpečenia, o nároku na úpravu dôchodku z dôvodu jediného zdroja príjmu, o nárokoch na náhradu škody spôsobenú pracovným úrazom alebo chorobou z povolania, o nároku zamestnanca z pracovného pomeru, ktoré sa uspokojovali z garančného fondu (ďalej len „peňažná náhrada“) a o nároku na podporu v nezamestnanosti, ktoré vznikli pred 01.01.2004, o ktorých nebolo do tohto dňa právoplatne rozhodnuté, o priznaní, odňatí alebo zmene sumy dávky, náhrady škody spôsobenej pracovným úrazom alebo chorobou z povolania alebo podpory v nezamestnanosti za obdobie pred 01.01.2004, aj keď o uvedenej dávke, náhrade škody, peňažnej náhrade alebo podpore v nezamestnanosti už bolo právoplatne rozhodnuté, sa rozhodne podľa predpisov účinných do 31.12.2003 s odchýlkami ďalej ustanovenými.

Podľa § 112 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. dôchodková dávka sa prizná alebo zvýši odo dňa, od ktorého dávka alebo jej zvýšenie patrí, najviac tri roky spätne odo dňa zistenia, že sa dôchodková dávka priznala alebo sa vyplácala v nižšej sume, ako patrí, alebo najviac tri roky spätne od uplatnenia nároku na dávku alebo nároku na jej zvýšenie, ak sa dodatočne zistí, že sa dávka a/ priznala v nižšej sume ako patrí, b/ vypláca v nižšej sume, ako patrí, c/ odoprela neprávom alebo, d/ priznala od neskoršieho dátumu, než od ktorého patrí.

Podľa § 195 ods. 1 zákona č. 65/1965 Zb. (Zákonník práce) náhrada za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti alebo pri uznaní plnej (čiastočnej) invalidity sa poskytne pracovníkovi v takej výške, aby spolu s jeho zárobkom po pracovnom úraze alebo po zistení choroby z povolania s pripočítaním prípadného invalidného alebo čiastočného invalidného dôchodku poskytovaného z toho istého dôvodu sa rovnala jeho priemernému zárobku pred vznikom škody. Na zvýšenie invalidného dôchodku pre bezvládnosť ani na jeho zníženie podľa predpisov o sociálnom zabezpečení sa neprihliada.

Podľa § 6 ods. 2 vyhlášky Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 290/1994 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o sociálnom zabezpečení, sa na účely zisťovania priemerného mesačného zárobku do 31.12.1994 za hrubé zárobky považujú aj príjmy uvedené v § 11 ods. 1 písm. a/ č. 4, 5 a 7 a ods. 2 písm. b/, c/ a d/ vyhlášky Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí č. 149/1988 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení v znení vyhlášky Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí č. 123/1990 Zb..

Podľa § 12 ods. 7 zákona č. 100/1988 Zb. vykonávací predpis ustanoví, ktoré doby sa vylučujú pri zisťovaní hrubých zárobkov a priemerného mesačného zárobku, a spôsob výpočtu priemerného mesačného zárobku.

Podľa § 11 ods. 2 písm. d/ vyhlášky Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí č. 149/1988 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení, sú hrubými zárobkami aj náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti patriaca za pracovný úraz (choroba z povolania) a náhrada za stratu na služobnom príjme po skončení neschopnosti na službu.

Ako už bolo vyššie uvedené, v danej veci je nesporné, že navrhovateľke bola priznaná náhrada za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti z dôvodu pracovného úrazu podľa § 195 ods. 1 Zákonníka práce.

Odvolací súd s poukazom na citované ustanovenia § 12 ods. 7 zákona č. 100/1988 Zb. v spojení s vykonávacou vyhláškou Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí č. 149/1988 Zb. v zhode s názorom právneho zástupcu navrhovateľky zdôrazňuje, že v tejto súvislosti je nepodstatné, z akého (a koho) poistenia jej prostredníctvom zamestnávateľa bola táto náhrada vyplácaná.

Skutočnosť, že navrhovateľke doteraz nebola zohľadnená suma rovnajúca sa rozdielu medzi výškou

dôchodku, na ktorý jej vznikol nárok a výškou dôchodku, na ktorý by jej vznikol nárok, keby nedošlo k zníženiu jej zárobku po skončení práceneschopnosti je v rozpore s účelom, logikou a zmyslom s vyššie uvádzanými právnymi normami.

Navýšiť hrubý príjem za obdobie od 1982-1994 s účinnosťou od 01.01.2004 o nárokoch patriacich za obdobie po 01.01.2004 a vyplývajúcich z pracovných úrazov a chorôb z povolania (s výnimkou vecnej škody), je v kompetencii Sociálnej poisťovni, pričom musí postupovať v súlade s § 112 zákona o sociálnom poistení.

Z uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odporkyne nie je v súlade so zákonom o sociálnom poistení, preto odvolací súd podľa § 250ja ods. 3 veta prvá OSP v spojení s § 250l ods. 2 OSP a § 250j ods. 2 písm. a/ OSP rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní odporkyňa sa vysporiada vyššie uvádzanými právnymi skutočnosťami a znova vo veci rozhodne a svoje rozhodnutie náležite odôvodní.

O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol v súlade s § 246c ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 a § 250k ods. 1 OSP tak, že úspešnému navrhovateľovi priznal náhradu trov konania za úkony, ktoré účelne vynaložil na uplatnenie práva a tieto vyplývajú aj z predloženého spisového materiálu. Priznaná náhrada trov konania pozostáva z trov právneho zastúpenia za 3 úkony právnej služby a režijného paušálu, a to:

- 2x za rok 2014 prevzatie a príprava zastúpenia a vypracovanie návrhu po á 61,87 € (§ 11 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb) + 2x režijný paušál po á 8,04 € spolu 167,78 €;
- 1x za rok 2017 (odvolanie) po á 68 € + 1x režijný paušál po á 8,84 € spolu 76,84 €.

Súd úspešnej navrhovateľke priznal náhradu trov konania v celkovej sume 244,62 €, za prvostupňové aj odvolacie konanie, ktoré odporkyňa uhradí na účet jej právneho zástupcu.

Toto rozhodnutie prijal senát pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.